

België - Belgique
P.B.
2800 Mechelen I
8/6080

RIMNieuws

Nummer 49 – 2de kwartaal 2000

Driemaandelijks tijdschrift - Afgiftekantoor Mechelen 1 -
V.U. Frans Geys, Hoveniersstraat 16, 2800 Mechelen

Colophon

RIMNieuws is het driemaandelijks orgaan van Restauratie Integratie Mechelen v.z.w. ("RIM").

Teksten: Kristin Van Ransbeeck, Em Peeters, Marc Rubben

Foto's: Peter Van den Bossche

Layout: Peter Van den Bossche

Abonnementen op RIMNieuws kunnen onderschreven worden door storting van 10,00 euro op rekening 320-4195088-05 van Restauratie Integratie Mechelen.

Indien het adresetiket voorzien is van een kleurcode of een vermelding 'lidgeld niet OK', hebben wij uw abonnementsgeld voor het lopende jaar nog niet ontvangen. Gelieve dit dan zo spoedig mogelijk te storten om ook in de toekomst RIMNieuws te blijven ontvangen.

Inlichtingen: RIM, p/a Patrick Egels, Vekestraat 8, 2800 Mechelen (015/412708)

Email: RIM@lhoon.com

Bezoek ook de RIM website:

<http://www.lhoon.com/RIM/index.html>

Wet van 08/12/92 ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer: de gegevens aangaande de RIM-leden zijn opgeslagen in het bestand beheerd door RIM v.z.w., en worden slechts gebruikt voor interne administratieve doeleinden. Het ledenbestand van RIM v.z.w. wordt niet aan derden medegedeeld. Als U wil kennis nemen van de gegevens over uw persoon in ons bestand, kan dit mits eenvoudige schriftelijke aanvraag (een kopie van uw identiteitskaart insluiten) aan RIM v.z.w., Dageraad straat 45, 2800 Mechelen. Indien zou blijken dat onze bestanden onjuiste gegevens bevatten, zullen deze op uw aanvraag worden aangepast.

Intro

GEGROET, VERTROUWDE LEZER!

En welkom, nieuwe abonnees!

Bent u al bekomen van de jongste **Open Monumentendag**? Onze twee gidsen, Marc en Patrick, blikken er in elk geval hondsmoe doch tevreden op terug. Van op hun uitvalsbasis in de torenuurwerkmakerij Michiels – u weet wel, het sprookjesachtige atelier verborgen achter huis De Clippel, waar u zo lang stond aan te schuiven terwijl luidruchtige reuzen voorbij schreden – namen zij om vijf minuten voor elk uur een flinke schare geïnteresseerden op sleeptouw door de belaagde Lamotwijk. Groot was onze vreugde toen onze voorzitter 's anderendaags op de RIM-vergadering plechtig glunderend de Standaard openvouwde: hadden wij toch wel met onze surprise-act de gazet gehaald, zeker! Met kinderlijke trots citeren wij dan ook het volledige artikel verderop in dit nummer.

Ook deze keer kunnen we helaas niet om **Lamot** heen. We laten werkelijk geen kanaal onbenut om onze bezorgdheid omtrent het hangende project te ventileren. Zo kregen de ministers Sauwens en Van Mechelen onlangs nog een brief van ons. U kunt meegluren in de post van deze excellenties op bladzijde De bijlage waarvan sprake in de brief hebben we weggelaten omdat ze al verscheen in een vorige 'Lamot-special'.

De Lamotkwestie was afgelopen zomer echter niet ons enige zorgenkind. We konden, net als uzelf trouwens, het meer dan tweehonderd bladzijden dikke **Ruimtelijk Structuurplan Stad Mechelen** inkijken. De dapperen onder ons die zich door het planologenjargon heen hebben gewor-

steld, formuleerden hun bedenkingen in een bezwaarschrift gericht aan de bevoegde regionale adviescommissie, en ook dat proza willen we u niet onthouden. Om u helemáál met kennis van zaken omtrent dit ingewikkelde onderwerp naar de toeg van uw stamcafé te sturen, hebben wij Em Peeters gesmeekt om enige duidelijkheid te scheppen omtrent de hiërarchie in al die soorten ruimtelijke plannen en hun invloed op onze omgeving. U zal in haar verhelderende bijdrage niets vernemen over de inkleuring van uw eigen illegale kiekenkot op de kaarten, maar de tekst kan u misschien wel inspireren tot onmiddellijke slooping van het onding in uw achtertuin.

Als u onze vereniging nog maar pas hebt leren kennen, dan is de kans groot dat dat gebeurde op een van de verfrissende zomerwandelingen van **Mechelenbinnenstebuiten**. Omdat wij ons graag koesteren in uw oprecht belangstellend gezelschap, zetten we deze herfst een batterij gloednieuwe kwaliteitsgidsen in om tussen al dat stervend goud te filosoferen over getuigen van achtereenvolgens gotische, renaissance- en barokarchitectuur in Mechelen. In het midden van dit nummer vindt u meer details over deze drie **architectuurwandelingen**.

Vorige keer voorspelden we u in verband met deze publicatie dat er elektriciteit in de lucht hing. Maar omdat dit boekje nu al behoorlijk dik is, verschuiven we het beloofde 'geladen' artikel naar volgend nummer, dat niet lang meer op zich kan laten wachten.

Tot ziens!

Kristin Van Ransbeeck

RUIMTELIJKE ORDENING **IN VLAANDEREN**

Wegwijzer voor de kat die er haar jongen in wil terugvinden

Inleiding

In enkele delen ga ik proberen uit te leggen hoe vandaag de dag de specialisten denken over ruimtelijke ordening. Omdat ik zelf in het vak zit, hoop ik dit alles toch begrijpelijk uit te leggen zonder al te veel het vaktaaltje te gebruiken van *planners* (zoals we onszelf vaak benoemen).

Voor onderstaande tekst heb ik een vormingspakket 'bewerkt' dat de overheid gemaakt heeft voor de middelbareschoolleraars. Ik heb zoveel mogelijk het vaktaaltje proberen te vermijden, maar toch begin ik met enkele basisbegrippen zodat u zich enigszins door de verschillende nota's van de Mechelse bestuurders en ambtenaren kan worstelen.....

Per deel komen de volgende punten aan bod:

- Wat betekenen al die 'specialistenwoorden'?
- Hoe ziet ruimtelijk Vlaanderen vandaag eruit en hoe komt dat?
- Wat gebeurt er bij de overheid voor onze ruimte?
- Wat kan een ruimtelijk structuurplan betekenen?

Al die 'specialistenwoorden'...

Ruimte is onze omgeving: waarin we leven, werken en waar ook de natuur aanwezig is. We omringen ons met van alles: we vullen de ruimte in met steden, landbouw, kanalen en wegen, industrie, parken, bossen enz. De ruimte is een totaliteit, een geheel. Net zoals ons lichaam kent de ruimte ook een stelsel, een samenhang, een structuur: de verschillende onderdelen staan niet apart.

De mens heeft behoefte aan ruimte om zijn ding te doen: om *activiteiten* te kunnen ontplooiën. Onze ruimte bepalen we heel sterk door onze activiteiten.

De mens kan zijn ding pas doen, kan pas leven, als zijn ruimtelijke omgeving voldoende kwaliteiten bezit. Het begrip *ruimtelijke kwaliteit* steunt op die relatie tussen mens en ruimte. Het is geen eigenschap van de ruimte op zich. Ruimtelijke kwaliteit gaat niet over 'wat een landschap mooi maakt', of een binnenstad, maar over de waarde die wij er vandaag aan hechten, en dit in de breedste zin. Kwaliteit in de zin van 'waardering' als een oordeel of een wens, afhankelijk van elke persoon en afhankelijk van elke tijdsgeest. Ruimtelijke kwaliteit is een ideaal gebouwd met drie ideeën. Specialisten beogen bij ruimtelijke kwaliteit een positieve herwaardering van de ruimte: nu kan je er dit mee (*gebruikswaarde*) en straks kan je er misschien iets anders mee (*toekomstwaarde*). Hoe we onze ruimte ervaren of beleven is de derde bouwsteen: wat vinden we ervan "als we iets kunnen doen"? Stellen we het op prijs? De laatste is de meest subjectieve steen...

Net zomin als een mens alles kan, kan de ruimte niet alles en zeker niet tegelijk. De ruimte kan mondjesmaat *constructies* (alles wat we bouwen: gebouwen, antennes, schuilhokken...) en *activiteiten* (alles wat we als mensen kunnen doen) opvangen naast de natuur (de ecologische noodzakelijkheden: licht, lucht, een bodem ..). De *ruimtelijke draagkracht* is de mate waarin een bepaald deel van de ruimte al deze constructies en activiteiten kan bolwerken zonder dat alles elkaar hindert en zo het evenwicht bedreigt.

Met *ruimtelijke draagkracht* probeert men aan te geven tot welke "maat" constructies of activiteiten evenwichtig bij elkaar gestoken kunnen worden of juist uit elkaar moeten worden gehaald. Een tolerantiegraad voor het al dan niet

samengaan van zaken in de ruimte die we tot onze beschikking hebben.

Duurzaamheid: omdat niet alles evenwichtig op een beperkte plaats kan en omdat we nu eenmaal geen tweede aarde hebben, moeten we er zorgvuldig mee omspringen. Officieel betekent dit “*dat we de ruimte gebruiken zodat we aan de behoeften van de huidige generatie voldoen zonder die van de toekomstige generaties te belasten*”. We dienen ons te bezinnen en misschien te rantsoeneren: als we vandaag een deel van de ruimte voor iets gebruiken, moeten we er rekening mee houden dat onze kinderen er later helemaal iets anders mee willen doen én dat moeten ze ook kunnen doen. In serieuze termen betekent het ook “*dat we rekening houden met de ruimtelijke draagkracht, met de gevolgen op lange termijn voor het leefmilieu en met de sociale, economische en culturele gevolgen*”. Duurzaamheid betekent ruimte beheren en investeren op een lange termijn van meer dan 20 jaar en ook op meer dan alleen ruimtelijk vlak.

Ruimtelijke structuur is het skelet: de beenderen van onze omgeving. Hoe de ruimte samenhangt met al haar ledematen (*ruimtelijke elementen*) en de lichamelijke werking (*functies en activiteiten*). Een voorbeeld is de som van alle relaties die een stedeling heeft met zijn woonwijk en de school van zijn kinderen, het winkelcentrum waar hij zijn boodschappen doet, het park waar hij naar muziek luistert en het bedrijventerrein waar hij werkt.

Ruimtelijke structuur ontstaat door ons dagelijks leven en hoe we daardoor en daarvoor onze tastbare omgeving boetsen. Dit boetsen van ons dagelijks leven kun je op veel ‘hoogten’ (*niveaus*) bekijken: de ruimtelijke structuur van bijvoorbeeld een tuin, een wijk, een woonkern, een provincie, het Vlaams Gewest. Formeel gezegd “*ruimtelijke structuren komen voor op alle schaalniveaus: lokaal, bovenlokaal, gewes-*

telijk. Aangezien ook de ruimtelijke functies bepaald zijn door schaalniveaus moet voor elke functie de ruimtelijke structuur op het gepaste niveau beoordeeld worden.” Anders gezegd, het bekijken van je woonbuurt doet je gemeente, het bekijken van de autosnelweg van Brussel tot aan de Kust is een zaak van de Vlaamse Regering.

Ruimtelijke structuren worden meestal onderverdeeld, de meest voorkomende ‘deelstructuren’ zijn:

- *natuurlijke structuur*: alles wat met beken, bossen, heuvels, natuurreservaten te maken heeft;
- *nederzettingsstructuur*: zowat alles wat we bouwen om in te wonen, werken, sporten, leren, opslaan enz;
- *verkeers- of infrastructuur*: alle lijnen waarover we ons kunnen verplaatsen: wegen van autosnelweg tot woonstraat, sporen ook die voor goederen, kanalen of waterlopen om op te varen en zelfs onze communicatielijnen zoals de telefoonkabels, sommigen bekijken het ook ondergronds omdat er bijvoorbeeld belangrijke rioleringen of gasbuizen zijn;
- *economische structuur*: alle plaatsen waar wordt gewerkt: zowel de bakker en de kledingszaak tot de grote fabrieken zoals de Mechelse Dupont- of Procter&Gamble-vestigingen.

Structuurbepalende elementen zijn de zaken die eruit schieten, die opvallen. Doe het weg en je mist iets ofwel omdat het niet meer werkt (sluit de Mechelse Ring af en je hebt een heuse verkeersopstopping) ofwel gewoon omdat het zo typisch is (Mechelen zonder de Romboutstoren?...).

Ruimtelijk samenhangend geheel: is een begrip om aan te duiden dat je het gevoel hebt dat een deel van je omgeving bij elkaar hoort. En wel tot daar en niet verder, zoals kinderen zeggen ‘dat hoort er niet meer bij’. Dit is iets wat de specia-

listen als een vakman moeten leren: soms is het heel duidelijk zoals 'het spoorrangeerstation bij Muizen' en soms is het wat moeilijker, zoals 'het centrum van Mechelen' (de Grote Markt en de winkelstraten of alles binnen de ring?).

De bovenstaande begrippen gebruiken we binnen ruimtelijke ordening. Daarnaast is het belangrijk in het achterhoofd te houden dat ook in "ruimtelijke ordening" een scheiding der machten bestaat... Wat bedoel ik daarmee? Eerst nadenken, dan doen om zo een goed resultaat te krijgen.

Het nadenken over ruimte met alle complexe zaken en het op een rijtje zetten is *ruimtelijke planning*. *Ruimtelijke planning* is geen zaak van improvisatie of louter aan vandaag en morgen denken en hooguit in het komend jaar iets doen. Om zorgvuldig te kunnen nadenken heb je veel informatie nodig, alhoewel niet over alles informatie bestaat. Toch moet je proberen de beste basis te leggen zodat je kan overwegen wat je op den duur wil kunnen doen in jouw ruimte. De daadwerkelijke beslissing wat te doen met en in de ruimte, komt de overheid toe. Alle beslissingen worden genomen door de besturen (gemeenteraad, Bestendige Deputatie, Vlaamse Regering) waarna deze de beslissing gaan uitvoeren. Dit is het *Ruimtelijk beleid*, het resultaat van denk- en doewerk. Uitgangspunten voor een goed *ruimtelijk beleid* op korte en lange termijn zijn:

- zuinigheid in het gebruik van de ruimte,
- het hanteren van de draagkracht van de ruimte als norm
- het bewaken van de ruimtelijke kwaliteit.

Wat het resultaat is van alle uitgevoerde beslissingen is *ruimtelijke ordening*. Wat we dus om ons heen zien en kunnen doen in de Mechelse omgeving vandaag, is de *ruimtelijke ordening*. Het resultaat bepaald door het vroegere *ruimtelijk beleid*.

Hoe ziet Vlaanderen eruit en hoe komt dat?

Nog niet zo lang geleden zag Vlaanderen er helemaal anders uit dan nu. Dorpen en steden werden omgeven door het platteland. Tussen dorpen en steden bestond een duidelijk herkenbaar verschil in macht en status. Maar de snelle ontwikkeling van economie, technieken en culturele behoeften maakten er stilaan een eind aan. Na de Tweede Wereldoorlog worden onze economische en culturele grenzen opengegooid: nieuwe invloeden dringen door tot in de straat (nu is er televisie en radio in elk huis ten opzichte van buurtgebabbel op straat en theaterbezoek toen) en onze leefwijzen veranderen. Dit veroorzaakt een nieuwe omgeving: we boetsen ons een nieuw landschap.

Wonen

Vlaanderen had in 1981 ca. 5.630.000 inwoners, in 1998 waren er dat ca. 5.912.000. Ergens tussen 2003 en 2007 ronden we de kaap van 6 miljoen inwoners. Op zich lijkt deze stijging niet zo spectaculair. Maar we zitten al met velen op een beperkte ruimte. Alles en iedereen vraagt steeds meer ruimte voor wonen, werken en ontspanning. Belangrijk voor het ruimtegebruik zijn de gezinnen. Vlaanderen telde in 1981 ca. 2.000.000 gezinnen, in 1998 waren er dat al 2.350.000. Dit is een stijging met 18%. In 1998 bestonden 6 van de 10 gezinnen uit maximaal 2 personen. In de toekomst zal het aantal gezinnen waarschijnlijk vlugger blijven toenemen dan de bevolking. De toename van het aantal gezinnen en het kleiner aantal personen per gezin (gezinsverdunding) leiden ertoe dat niet alleen meer wooneenheden, maar ook verschillende soorten woningen gebouwd moeten worden. Mechelen ligt in de *Vlaamse Ruit* (Antwerpen, Brussels Hoofdstedelijk Gewest, Gent, Aalst, Leuven, Mechelen, Sint-Niklaas), een gebied met 5 miljoen

inwoners en een bevolkingsdichtheid van ca. 930 inwoners per vierkante kilometer (hoger dan de bevolkingsdichtheid van Parijs, maar lager dan die van de Nederlandse Randstad, Londen en het Duitse Ruhrgebied).

Vanaf de jaren '50-'60 maakt het wonen zich los van het hart van steden en dorpen. Dit gebeurde op een zo grote schaal dat de stadskernen geleidelijk uitholden. Planners noemen dit fenomeen *desurbanisatie*, de meeste mensen kennen de term *suburbanisatie*. Mensen verlieten de stad omdat de woonomstandigheden er niet aan de behoeften van de tijd waren aangepast. Het stedelijk *ruimtelijk beleid* versterkte deze trend nog door voorrang te geven aan kantoren, wegen en winkels in de stad. Niet alleen de gezinsverdunding en de stijging van de inkomens maakten een huis bouwen 'op de buiten' aantrekkelijk. Projectontwikkelaars, verkavelaars en ook overheden (met bouwpremies, sociale woonwijken) moedigden de stadsvlucht aan. Het gemiddelde inkomen per inwoner is niet toevallig het grootst buiten de stedelijke gebieden...

De winkels volgden de klanten: baanwinkels, 'megastores' vestigden zich langs steenwegen zodat klanten niet meer in de stad en de smalle straatjes hoefden te zijn. Wat je vandaag aan winkels, bibliotheken, medische centra en andere *voorzieningen* vindt, is naar veelheid van keuze en naar kwaliteit vaak hoger buiten stedelijke agglomeraties dan in de steden. Waarvoor moet je nog echt in de stad zelf zijn?

Auto en mobiliteit

Maar koning auto heeft veel, heel veel gevolgen gehad voor hoe onze ruimte in de laatste 50 jaar ontwikkelde. Met de stijging van de inkomens en de algemene economische groei van de jaren '60 kwam die auto vrijwel binnen ieders bereik. Nog nooit waren zoveel mensen in staat zich naar

believen te verplaatsen. In 1968 waren er in Vlaanderen 800.000 personenwagens, in 1998 reeds 2.650.000! In die tijdspanne zijn we verantwoordelijk voor de verdubbeling van het aantal pendelaars (woon-werk-automobilisten). Daar heeft de overheid aan meegeholpen door aanleg van wegen en subsidiëring van woon-werkverkeer. Het openbaar vervoer kon de strijd met koning auto niet meer aan:

- In de jaren '60 werden er kilometers wegen en autosnelwegen aangelegd om de groei van het wagenpark en de autoverplaatsingen op te vangen.
- De steden werden vertekent en aangelegd op de maat van de auto.
- In de jaren '60 en '70 kregen universitaire campussen, ziekenhuiscomplexen enz. een plaats buiten de grote steden. Vanaf de jaren '80 volgden de grote winkelcentra (Wijnegem Shopping Center), bioscoopcomplexen (Kinopolis, Metropolis), grote beurs- en tentoonstellingsruimte (Flanders Expo), recreatieparken (Bruparck, Walibi).
- Tussen 1985 en 1997 nam het verkeer op de autosnelwegen met ruim 73% toe en op de gewestwegen (steenwegen) met bijna 45%.

De voornaamste zorg was de auto overal kon komen, met als resultaat natuurlijk nog meer verplaatsingen. Het bezit van een auto werd gaandeweg van een luxe tot een noodzaak. De auto is voor velen onmisbaar geworden, tot zelfs voor de kortste verplaatsingen. Vlaanderen kreeg daardoor het dichtste wegennet van de Europese Unie: niet minder dan 4,2 kilometer weg per vierkante kilometer.

De gevolgen bleven niet uit: het drukke wegverkeer loopt op veel plaatsen stroef, is minder veilig, ochtendfiles, de avondspits... De auto heeft de historische stadskernen veranderd. Gelukkig is de kentering al bezig: stadsharten worden langzaam en noodgedwongen minder auto-vriendelijk.

De binnenstad wordt een plaats van amusement, shopping en toerisme. Er worden verkeerslussen, autoarme zones en voetgangersgebieden aangelegd.

Lintbebouwing

Uit de vorige twee ontwikkelingen komt nog een belangrijk fenomeen voort. De bebouwing groeit voornamelijk langs de wegen aan. In sommige streken zoals Waasland en Meetjesland kwamen langs de drukke handelswegen in de 18de eeuw al woningen in linten voor. Maar zo lang, groot en snel groeiend als nu, is dit fenomeen nergens anders in Europa terug te vinden. De nieuwbouwwoningen zorgen voor het aaneengroeien van gehuchten en dorpen langs allerlei wegen. Zoals eerder vermeld komen daar vanaf de jaren '80 de kleinhandel en KMO's bij. Op dit ogenblik zien planners een derde vorm van lintbebouwing ontstaan. Bedrijven vestigen zich langs de (autosnel)wegen juist omwille van de daar aanwezige weginfrastructuur en de autobereikbaarheid, maar tegelijkertijd om door de automobilisten gezien te worden. Pure reclame dus. Schrik niet, maar bouwlustig Vlaanderen heeft op die manier 5 500 km lintbebouwing verwezenlijkt.

Het overall kunnen wonen kost ons als belastingbetaler ook handenvol geld. De aanleg van riolering, gas, elektriciteit, water, telefoon of kabeltelevisie is bij verspreide bebouwing relatief veel duurder dan in steden of bij aaneengesloten bebouwing. Omdat de afstanden tussen de huizen groter zijn, worden diensten zoals de postbezorging of de ophaling van het huisvuil een stuk duurder. Aanlegkosten van dure voorzieningen, trottoirs en inrichting van wegen worden op de gemeenschap afgewenteld. Om een idee te geven van de aanlegkosten van nieuwe straten en riolering: de aanleg van 100m riolering kost al vlug 1.150.000 BEF en de

aanleg van een geasfalteerde straat van 6m breed kost per 100m meer dan 2.000.000 BEF.

Al het wonen, de bedrijvigheid, de winkels en recreatie vreten aan de ruimte van vooral landbouw en natuur. Grote al lang bestaande en ecologisch waardevolle landschappelijke gebieden werden herleid tot enkele kleine en vrij geïsoleerde gebieden. Hier en daar zijn er nog, aan de kust of in de Kempen. We gaan er in massa's naartoe tijdens onze de weekeinden en vakanties. Iedereen verdraagt daarbij steeds minder anderen, op zoek naar de romantische idylle van 'de boerenbuiten'. En de cirkel gaat weer rond want de campings en weekendverblijven ontstaan en ook hier volgen de cafébaas en de winkelier.

Bovendien is de boerenbuiten een achterhaalde idylle. Landbouw is na de Tweede Wereldoorlog gegroeid door grotere akkers en meer grondbezit, door technologisch meer uit een akker te halen of sneller dieren te kunnen kweken. Tegelijkertijd veranderde de boerenstiel naar een doorgedreven bedrijfslogica met "productie" en "winst maken" als drijfkrachten. Keerzijde van de medaille is het verliezen van typische landbouwstreken (*cultuurlandschappen*) met houtwallen, bomenrijen en holle wegen. Grootschalige elementen zoals serrecomplexen en de indrukwekkende stallen en voedersilo's van de intensieve veeteeltbedrijven (varkens, kalveren, pluimvee) verschillen in uiterlijk soms weinig van fabrieksgebouwen. Ze domineren het landschap en vreten aan de ruimte. Maar de open landschappen zijn in Vlaanderen op het einde van hun voorraad... de ruimte raakt 'op'.

Wat gebeurt er bij de overheid voor onze ruimte?

De stedenbouwwet van 1962 was in zijn tijd een goed instrument om de ruimtelijke ordening in goede banen te leiden. De wet van 29 maart 1962 kwam veel later dan in de ons omringende landen en er gingen vele pogingen aan vooraf. Weliswaar heeft ons land de Besluitwetten op de stedenbouw van 1915 en 1946 gekend, maar dit waren slechts voorlopige oplossingen in functie van de naoorlogse wederopbouw. Ook na de staats hervorming in 1980, toen ruimtelijk beleid een taak van de gewesten werd, bleef de wet van 1962 in Vlaanderen tot 2000 van toepassing.

Vòòr 2000

De wet regelde de opmaak van plannen op verschillende niveaus. Deze plannen legden een toekomstbeeld vast, waarbij ernaar gestreefd werd om functies werkelijk in de ruimte te scheiden. Daarnaast werd in de wet een algemene vergunningsplicht voor allerlei bouwwerken ingevoerd. Ook werd veel aandacht besteed aan procedures, die de rechtszekerheid moesten verhogen. De scheiding van functies had voordelen: de hinderlijke industriële activiteiten werden bijvoorbeeld uit de stedelijke woonomgeving verbannen. Maar zij had ook nadelen: door het uiteenleggen van wonen en werken werden de uitdijing van de stad en het autoverkeer in de hand gewerkt en de tolerantie van inwoners verlaagd. Dit veroorzaakte de eerder vermelde uitholling van de stad en het dichtslippen van de open ruimte, waardoor artikel 1 van de wet niet kon worden waargemaakt, namelijk: *‘de ruimtelijke ordening van het land, de streken, gewesten en gemeenten vastleggen in plannen en de ordening ontwerpen zowel uit economisch, sociaal en esthetisch oogpunt als met het doel ‘s lands natuurschoon te bewaren’.*

Fig 1: boom van instrumenten in ruimtelijke ordening

De wet van 1962 voorzag verschillende plannen waarop de bodembestemming van het plangebied werd ingekleurd. De plannen waren van verschillende niveaus: nationaal plan, streekplannen, gewestplannen, gemeentelijke algemene en bijzondere plannen van aanleg. De plannen van een lager niveau moesten zich richten naar de inhoud van de plannen van een hoger niveau: dus van boven naar beneden. Het belangrijkste kenmerk van de plannen van een

lager niveau was dat ze de bodembestemming meer konden verfijnen en rekening houden met de typische plaatselijke omstandigheden.

Soorten plannen

Het nationaal plan en de streekplannen werden nooit opge maakt. Uiteindelijk kregen vooral de *gewestplannen* vorm vanaf 1965. Ons land werd ingedeeld in 48 plangewesten en van elk plangewest werd via voorontwerp, ontwerp en de voorziene inspraakprocedures een wettelijk bodembestemmingsplan opgesteld. In 1980 werd het laatste van de 25 Vlaamse gewestplannen bij Koninklijk Besluit goedgekeurd. Ze werden vastgelegd voor een periode van 10 jaar, waarna een volledige herziening gepland was.

De gemeentelijke plannen van aanleg behoren tot het lokaal niveau. BPA's zijn bestemmingsplannen met voorschriften en kaarten waarvan de kleuren en symbolen de bestemming (van een deel) van de gemeente zeer gedetailleerd weergeven. Met het bijzonder plan van aanleg (BPA) kon de bestemming en de inrichting voor een deel van het grondgebied van de gemeente vastgesteld worden. Principieel zijn de BPA's ondergeschikt aan de gewestplannen, maar toch werd onder bepaalde voorwaarden toegestaan dat ze van een gewestplan 'desnoods' konden 'afwijken'... De interpretatie van de voorwaarden werd in de loop van de jaren 1980 steeds ruimer.

Een onteigeningsplan moet worden opgesteld als de overheid onroerende goederen wil verwerven voor de uitvoering van een aanlegplan én ze geen garanties heeft dat een minnelijke schikking haalbaar is.

Rooiplannen dienen om de grens vast te leggen tussen privé- en openbaar gebied. Bij de (her)aanleg van verkeerswegen is dit een onmisbaar instrument.

Verkavelingsplannen worden opgesteld wanneer een grond

verdeeld wordt in verschillende kavels met de bedoeling op ten minste een ervan te bouwen.

Bouwplannen ten slotte tonen de inplanting van het bouwwerk op het terrein aan, de functie en de binnenindeling van het bouwwerk, de situatie rond het bouwwerk en de relatie van het bouwwerk met zijn omgeving.

Waarom zijn deze plannen niet in staat geweest de leegloop van de steden en de niet vergunde bouwwoede en koterijen tegen te gaan? De gewestplannen konden door de gemeenten verder worden verfijnd in *plannen van aanleg* (BPA), weinigen deden dit. De verschillende plannen waren “volgend” en konden de ontwikkeling van ons dagelijks leven niet bijbenen. De overheid heeft de ruimtelijke ontwikkeling in Vlaanderen daardoor niet kunnen of willen bijsturen:

- Ten eerste duurde het meer dan 15 jaar eer de gewestplannen er kwamen. Men probeerde met de verlangens van alle sectoren rekening te houden. De Belgische overheid raadpleegde meerdere malen de gemeenten waardoor elk politiek bestuur zijn wensen op de plannen eiste. Daarna kwam nog de raadpleging van de bevolking die duidelijk zijn doel voorbij schoot. Bovendien is tot op het laatste moment getwist en ook zijn bestemmingen veranderd op momenten dat het eigenlijk niet meer mocht...
- Ten tweede veroorzaakte elke bevraging van sector, gemeentebestuur en bevolking weer een verdere detaillering. De *gewestplannen* spraken zich steeds meer uit over zaken die gemeentelijke verantwoordelijkheid waren. Het gevolg van die gedetailleerde gewestplannen was dat gemeentebesturen zelden initiatieven namen om het gewestplan te verfijnen. Maar hete aardappelen werden wel doorgeschoven naar Brussel en de gemeentelijke politiek kon met de vinger wijzen. Als een gemeente-

bestuur initiatief nam, ging het vrijwel altijd om een andere bestemming te krijgen dan die die op het gewestplan stond.

- Ten derde bleek in de praktijk de tienjaarlijkse herziening van de gewestplannen heel moeilijk. Er bleek bij elke planherziening zo veel stof op te waaien, dat ze hopeloos achterbleven op de maatschappelijke veranderingen. Vanuit alle sectoren van de samenleving rezen vragen om bestemmingen aan te passen. Ook daardoor werd het eindbeeld van de gewestplannen uitgehold.

Het beleid liep regelmatig achter de ruimtelijke feiten aan en legde vast wat de trend was of soms was geweest. Van het uitwerken van een *visie* die als basis kon dienen voor een actief *ruimtelijk beleid* was geen sprake. De overheid beperkte zich tot het controleren van vergunningsaanvragen en de aanpassing van normen en bestemmingen. Tevens gebruikte de overheid zelf de gewestplannen om aanleg van bedrijventerreinen, havengebieden en wegen mogelijk te maken.

Verandering?

In het begin van de jaren negentig beseftte de Vlaamse overheid de problemen steeds duidelijker. Vanuit dit besef werden er dan ook maatregelen genomen om een beter ruimtelijk beleid te voeren. De eerste stappen waren het afschaffen van de opvulregel en de uitbreidingsstop voor zonevreemde bedrijven in 1992. Een aanzet voor *ruimtelijke planning* en de politieke wil waren aanwezig om alle vragen om ruimte samen te nemen en erover na te denken om zo keuzen te kunnen maken. De uitdaging is dan ook ons dagelijks leven en dus ons boetseerwerk op de ruimte te veranderen. Een *trendbreuk* dus. Een sterke en fundamentele koerswijziging tegen de stroom in:

- tegen een verdere uittocht naar nieuwe verkavelingen in de onbebouwde ruimte;
- tegen het economisch verval, de verkrotting en de leegloop van de steden;
- tegen de linten van bedrijven, woningen en horeca langs de wegen;
- tegen de aantasting van gave landschappen of ecologisch waardevolle gebieden;
- tegen een verdere verspreiding van activiteiten die meer mobiliteit veroorzaken en tot het vastzitten van het verkeer leiden.

De Vlaamse ruimte mag dan sterk zijn aangetast, ze heeft nog veel te bieden. Er is nog openheid en er zijn nog waardevolle landschappen en belangrijke natuurwaarden in Vlaanderen. Maar de ruimte en haar kansen staan onder druk. De *ruimtelijke kwaliteit* van onze omgeving moet worden bewaakt in evenwicht met onze economische vooruitgang. De visie in de *ruimtelijke beleidsvoering* maakt het verschil tussen aanmodderen en doelgericht werken. Het belang van een dergelijke visie, hoe ze tot stand komt en hoe ze invulling krijgt, maken het onderwerp uit van het volgende deel.

Wat kan een ruimtelijk structuurplan betekenen?

Mensen verlangen naar een comfortabele woonst in een veilige en gezonde omgeving. Bedrijven willen groeien en uitbreiden. Landbouw en natuur vragen voldoende open ruimte. De verkeersstromen nemen toe en moeten gekanaliseerd worden. Dit alles vraagt om ruimte. Maar de beschikbare ruimte is beperkt en eindig. In het dichtbevolkte Vlaanderen zijn deze vragen groter en sterker waardoor ze meer druk leggen op de ruimte dan deze in minder dicht

bevolkte gebieden van Europa.

De uitdaging voor het *ruimtelijk beleid* wordt er des te groter door. De overheid draagt, als vertegenwoordiger van de gemeenschap, de verantwoordelijkheid om de verschillende aanspraken op de ruimte en de ontwikkeling van een kwaliteitsvolle leefomgeving in goede banen te leiden. De mens en zijn maatschappij moeten zich ten volle kunnen ontplooien, zowel op sociaal, cultureel, esthetisch als economisch vlak. De omgeving draagt in belangrijke mate bij tot de groei van individuen en van de gemeenschap naar volwaardige menselijkheid. Maar hoe ver kan en mag dit ons leiden? En tegen welke prijs?

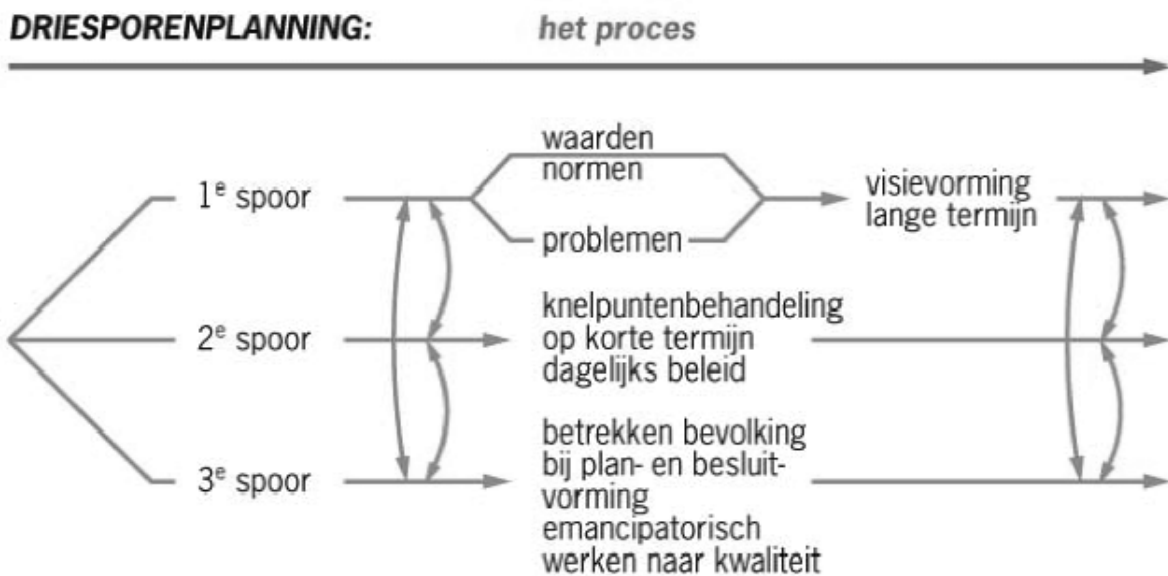
Structuurplanning

Om de ruimte in haar geheel goed te laten draaien is een goed *ruimtelijk beleid* nodig. Het probleem is dat beleid geen optelsom is van alle vragen om de ruimte. De ruimte is immers eindig en bezit nu eenmaal haar eigen beperkende en waardevolle punten. Het zal dus een voortdurend zoeken zijn naar harmonie tussen fysische kenmerken, natuurwaarden en de eisen gesteld door onze maatschappelijke ontwikkeling.

Structuurplanning is een manier, een schema om tot een goed ruimtelijk beleid te komen. Het is een altijd veranderende (*dynamische*) en voortdurende (*continue*) werkwijze om te komen tot een goed doordacht idee, een *visie* die leidt naar een verbetering van de kwaliteit van de ruimte. Deze werkwijze is een *structuurplanningsproces*. Essentieel in de structuurplanning is: nadenken over

- **hoe** we **wensen** dat de *ruimtelijke structuur* van een plan-gebied wordt,
- **hoe** en **of** we dat door **daden** (*acties*) kunnen bereiken,
- als die actie onvoldoende zijn om te gewenste ruimtelijke structuur te bereiken, welke andere acties, alternatie-

ven, moeten we dan gaan onderzoeken en uitvoeren? Hoe dit 'nadenken' gebeurt, wordt op voorhand vastgelegd in een volgorde van stappen. Zo behoort een doelgericht, doorzichtig en controleerbaar proces over een bepaalde periode te ontstaan. Maar op een bepaald moment zullen al die gedachten moeten worden vastgepind. Dit vastpinnen gebeurt in het *ruimtelijk structuurplan*. Een *ruimtelijk structuurplan* is dus het resultaat van de werkwijze op een bepaald ogenblik. Het is een beleidsdocument, een document voor en door de overheid. Het geeft samenhang aan de voorbereiding en de uitvoering van de overheidsbeslissingen. Door die samenhang moet de overheid het boetseerwerk van de ruimte leiden naar een goede ruimtelijke ordening.

MECHELENBINNENSTEBUITEN
ARCHITECTUURWANDELINGEN
NAJAAR 2000

Gedurende de ganse geschiedenis heeft de stad Mechelen uiting trachten te geven aan haar persoonlijkheid, haar macht en haar positie door gebouwen op te trekken in de prestigieuze bouwstijlen die toen aan de orde waren.

Mechelenbinnenstebuiten belicht de filosofie achter de stenen en laat zien wat er in het jaar 2000 geworden, of verworpen, is van dit erfgoed.

We vatten deze reeks aan in dit najaar met een kritisch beeld van:

Gotiek in Mechelen zondag 24 /09/ 2000

Renaissance in Mechelen zondag 01 /10/ 2000

Barok in Mechelen zondag 15 /10 2000

Afspraak telkens om 14 uur tussen de leuning van de Ijzerenleen.

Meewandelen kost 250 F; RIM-abonnees 150 F; kinderen tot 12 jaar gratis.

Voor verdere inlichtingen: Patrick Egels, 015/41.27.08

GOTIEK IN MECHELEN

24 september 2000

Hoe moeten we ons het middeleeuwse Mechelen voorstellen? Welke gebouwen rezen hier op? Feestelijke kerken, onin-neembare stoere 'stenen', houten en stenen burgerhuizen... en waar woonde Jan met de pet?

Waar kwam de gotische inspiratie vandaan? Hoe heeft men deze gotische droom technisch verwezenlijkt?

Wat is er vandaag van deze bouwkunst overgebleven; wat hebben we ermee gedaan?

We zoeken samen met gids Anita het antwoord op zondag 24 september.

RENAISSANCE IN MECHELEN

01 oktober 2000

Trecento, quattrocento, rinascità... inderdaad, we verwijzen voor deze architectuurwandeling even naar Italië, de bakermat van deze boeiende periode in de Europese cultuur.

Wat houdt het begrip 'renaissance' in? Via welke kruisbestuivingen komt de vernieuwing ook in Mechelen tot bloei? Op zondag 1 oktober gaat Gratia in op de doorslaggevende factoren en belicht zij de spilfiguren waarrond deze levensstijl zich in onze stad ontwikkelt.

Welke zijn de renaissancekenmerken in de architectuur in de Dijlestad? Blijft er nog renaissancistisch erfgoed over? Biedt Mechelen het neusje van de Zalm of...?

BAROK IN MECHELEN

15 oktober 2000

Waarom waren in de zeventiende eeuw de traditionele bouwstijlen niet goed genoeg meer voor de kerkenbouw? En welke rol speelde de jezuietenorde hierin?

Waarom vind je zo weinig bescheiden woningen in deze stijl? Is ieder gebouw met 'krollen' in de gevel een barokgebouw? Waarom verwatert deze bouwstijl uiteindelijk?

Welke gebouwen hebben de jaren doorstaan en kunnen we er nog iets zinnigs mee doen?

Al deze vragen verdienen een antwoord. Luc draagt zijn steen bij op zondag 15 oktober.

Een structuurplan

In de praktijk moet structuurplanning bij een gemeente een resultaat geven, namelijk: *“in enkele plannen en documenten waarin de bestaande ruimtelijke structuur wordt beschreven en geanalyseerd en die de visie bevatten op wat ruimtelijk gewenst wordt”*. Een beschrijving van wat er vandaag is als basis om te beslissen wat je in de toekomst ergens wil. Misschien hetzelfde, misschien iets anders. De gemeente moet dit zo duidelijk mogelijk formuleren in doelstellingen. Maar nog concreter is het *‘programma van acties’*, waarin staat welke daden en acties gestalte gaan geven om die doelen op het terrein te bereiken. Het programma van acties geeft een duidelijk beeld van *‘wat kan’* op een bepaalde plaats en tijdstip. Zo bevat het programma bijvoorbeeld het opmaken van bestemmingsplannen voor een bepaald gebied, het uitvoeren van aanvullend onderzoek, het uitvoeren van concrete projecten, het geven van subsidies of andere vormen van ondersteuning. Voor alle duidelijkheid: deze acties vormen geen toetskader voor de bouwvergunningen.

Officieel is de juridische draagwijdte van een structuurplan drieledig.

- Een *informatief* gedeelte van een structuurplan bevat een beschrijving, een analyse en een evaluatie van de bestaande ruimtelijke toestand; een onderzoek naar de toekomstige behoeften van de verschillende maatschappelijke activiteiten; een verwijzing naar hogere plannen of bestaande plannen van aanleg of uitvoeringsplannen. Bij elk onderdeel worden de problemen en potenties geanalyseerd.
- Een *richtinggevend* gedeelte van een structuurplan bevat de visie, de principes en de gewenste ruimtelijke structuur. Ze geven het toetskader aan waarbinnen de overheid een beslissing dient te nemen. Van het richtinggevend gedeelte mag de overheid enkel afwijken omwille

van onvoorziene ontwikkelingen van de ruimtelijke behoeften van de verschillende maatschappelijke activiteiten of om dringende sociale, economische of budgettaire redenen (!). Ze mogen in geen geval een aanleiding zijn om de *duurzame ruimtelijke ontwikkeling*, de ruimtelijke *draagkracht* en de *ruimtelijke kwaliteit* van welk gebied ook in het gedrang te brengen.

- Een *bindend* gedeelte bevat de ruimtelijke beslissingen. Bindende bepalingen vormen de brug tussen de in het richtinggevend gedeelte uitgetekende gewenste ruimtelijke structuur en de realisatie ervan via uitvoerende acties (programma). Elk beleidsniveau (gewestelijk, bovenlokaal of provinciaal, lokaal of gemeentelijk) moet deze bepalingen volgen voor zijn grondgebied en ook alle instellingen die onder de controle van die overheid staan. Bijvoorbeeld, als het OCMW sociale woningen wil bouwen, zal ook het OCMW rekening moeten houden met de woningtypes en de bouwplaatsen die in het gemeentelijk structuurplan aangegeven zijn.

Structuurplannen zijn dus gericht op realisatie, daarom voorziet het decreet ruimtelijke ordening in *ruimtelijke uitvoeringsplannen* om de visie ervan uit te voeren. *Ruimtelijke uitvoeringsplannen* zijn kaarten en/of documenten die de bestemming van de bodem vastleggen binnen een bepaald gebied. Ze verschillen van de huidige bestemmingsplannen doordat ze naast voorschriften voor de inrichting, ook voorschriften inzake het *beheer* (hoe ga je ermee om, bv. wie verzorgt de grasperken, de speeltuin) van het gebied en een fasering in de tijd (tegen wanneer moet het er zijn en anders mag het er niet meer komen) kunnen bevatten. Ten slotte leggen ze de stedenbouwkundige voorwaarden vast waarbinnen de architecturale programma's verwezenlijkt kunnen worden. Ze hebben een *verordenend* karakter, wat betekent dat de overheid er bij individuele besluiten, zoals bij het verlenen van bouwvergunningen, aan gebonden is.

Nieuwe plannen en instrumenten

Een *ruimtelijk uitvoeringsplan* bestaat uit een grafisch gedeelte (één of meer kaartbladen) en een tekstgedeelte. Dat laatste geeft de betekenis aan de gebruikte grafische aanduidingen (een soort legende) en bevat de voorschriften die verbonden zijn met specifieke gebieden of elementen. Daarnaast bevat het plan de bestaande en de juridische toestand en de relatie met de ruimtelijke structuurplannen waarvan het een uitvoering is. Voor elk planningsniveau bestaat een strikt te volgen decretaal geregeld schema voor de vaststelling en herziening van de ruimtelijke uitvoeringsplannen.

De overheid kan ruimtelijke uitvoeringsplannen opstellen voor om het even welk deel van het grondgebied of de sector waarvoor ze bevoegd is. Er bestaan meerdere mogelijkheden. Ze kan een uitvoeringsplan opstellen voor een aansluitend geheel van haar grondgebied bestaande uit verschillende deelgebieden: bedrijventerreinen, natuurgebieden en landbouwgebieden. Maar ze kan ook een uitvoeringsplan opstellen voor uiteenliggende delen van haar grondgebied die dezelfde functie hebben (enkel natuurgebieden). Het ruimtelijk uitvoeringsplan van een agrarisch gebied kan bijvoorbeeld beheersvoorschriften voor de waterhuishouding of het natuurbeheer bevatten. In dit opzicht verschillen de ruimtelijke uitvoeringsplannen duidelijk van de oorspronkelijke gewestplannen.

Ook *stedenbouwkundige* en *verkavelingverordeningen* zijn in het nieuwe decreet uitdrukkelijk vastgelegd. *Stedenbouwkundige verordeningen* zijn reglementen die het kwalitatief beter invullen of gebruiken van de ruimte moeten bevorderen. Deze voorschriften kunnen gaan over: woonbaarheid, toegankelijkheid, begrenzing van milieu-hinder, veiligheidsvoorzieningen, esthetische en hygiënische waarde van bouwwerken. Zowel gewest, provincie als

gemeente kunnen stedenbouwkundige verordeningen opstellen voor het geheel of een deel van hun grondgebied. In de *verkavelingverordeningen* worden de technische en financiële lasten voor de verkavelaar uniform beschreven en vastgelegd. Hiermee kan worden bedoeld dat hij zelf moet opdraaien voor de aanleg en/of de kosten voor riole-ring, nutsvoorzieningen en straatverlichting. Verkavelingverordeningen kunnen zowel door het Vlaams Gewest als een gemeente opgesteld worden. De gemeentelijke verkavelingverordeningen moeten zich wel richten naar de verordeningen van het Vlaams Gewest.

5 jaar voor de oversteek...

Het bestaande stelsel van gewestplannen en gemeentelijke plannen van aanleg wordt vervangen door de uitvoeringsplannen. De bestaande plannen van aanleg blijven behouden tot wanneer ze vervangen (als het ware bedekt) worden door een ruimtelijk uitvoeringsplan, teneinde geen juridisch vacuüm of blinde vlekken op de plannen te krijgen. Op dit ogenblik heeft elk stukje grondgebied in Vlaanderen een bestemming volgens het gewestplan en soms ook volgens een BPA. Ruimtelijke uitvoeringsplannen zullen dus op termijn de bestaande gewestplannen en plannen van aanleg vervangen. Nu, met het nieuwe decreet "*van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening*", dat pas sinds mei 2000 geldt, gebeuren de gewestelijke planinitiatieven door middel van ruimtelijke uitvoeringsplannen. De provincies kunnen pas ruimtelijke uitvoeringsplannen maken van zodra ze over een definitief goedgekeurd provinciaal ruimtelijk structuurplan beschikken. Van zodra een gemeente over een definitief goedgekeurd gemeentelijk ruimtelijk structuurplan beschikt, zal ze ruimtelijke uitvoeringsplannen kunnen opstellen; tot zolang zal ze met BPA's 'oude stijl' werken en die procedure volgen.

Niet alleen gewestelijke, maar ook provinciale en gemeentelijke uitvoeringsplannen kunnen de bestaande gewestplannen vervangen. Hiermee verdwijnt ook het begrip 'desnoods afwijken van' waardoor meer beleidsruimte ontstaat voor de gemeenten. Ze kunnen voortaan uitvoeringsplannen opstellen die afwijken van het oude gewestplan, weliswaar alleen in uitvoering van gemeentelijke of provinciale ruimtelijke structuurplannen.

Wie betaalt de veerman?

De kostprijs van een grond was steeds een bepalende factor van de ruimtelijke ordening in Vlaanderen. Dit heeft vaak tot de ongewenste inplanting van allerlei zonevreemde constructies geleid. Omdat *ruimtelijke kwaliteit* een fundamentele doelstelling is van het ruimtelijk beleid dient er ingegrepen te worden in het vrijemarktmechanisme. *Grondbeleid* bestaat erin dat de overheid actief deelneemt op en ingrijpt in de markt en de bezitsstructuur van gronden en gebouwen om zo de ruimtelijke uitvoeringsplannen te verwezenlijken. Al wie onroerende goederen bezit, kan ermee geconfronteerd worden. Het decreet voorziet expliciet in de opstelling van een Vlaams grondbeleidsplan. Dit plan zal vooral een coördinerende functie hebben en beoogt het bevorderen van de doeltreffendheid, de efficiëntie en de interne samenhang van het grondbeleid vanwege de diverse overheden en openbare instellingen die te maken hebben met bijvoorbeeld huisvesting, natuurbehoud, bosbouw en economische expansie:

- Om een ruimtelijk uitvoeringsplan te verwezenlijken kunnen het Vlaams Gewest, de provincies en de gemeenten een *recht van voorkoop* uitoefenen in de gebieden die op het plan staan aangegeven. Dit recht houdt in dat de overheid voorrang krijgt om een stuk grond te

verwerven tegen dezelfde voorwaarden als de privé-investeerders.

- *Planschadevergoeding* kan worden toegekend aan een particulier wanneer als gevolg van een nieuw ruimtelijk uitvoeringsplan zijn perceel niet langer in aanmerking komt om te bouwen of te verkavelen. Ook de wijziging van landbouwgrond naar natuurgebied kan aanleiding geven tot het toekennen van planschade. Er zijn evenwel nog verschillende criteria waaraan dient te worden voldaan vooraleer een planschade van 80% van de waardevermindering werkelijk wordt toegekend.
- Omgekeerd kunnen ruimtelijke uitvoeringsplannen door bestemmingswijziging (landbouwgebied wordt woongebied) meerwaarde doen ontstaan. Dit noemt men *planbaten* en dat is een nieuw begrip. Om het bedrag van de planbaten te berekenen wordt de waardevermeerdering van het perceel forfaitair berekend. Hierbij wordt rekening gehouden met de oorspronkelijke en de nieuwe bestemming die uit de stedenbouwkundige voorschriften voortvloeit.

Om een doelmatig grondbeleid te kunnen voeren zijn er financiële middelen nodig. Hiertoe wordt het grondfonds opgericht. Het grondfonds wordt gevuld met een deel uit de Vlaamse begroting en alle ontvangsten uit de toepassing van het decreet ruimtelijke ordening (10% van voornoemde planbaten en dwangsommen inzake strafrechtelijke veroordelingen). Dit Fonds staat in voor de betaling van de planschade.

Vergunningen

Het nieuwe decreet voorziet in *stedenbouwkundige vergunningen* en *verkavelingvergunningen*. Een stedenbouwkundige vergunning is vereist voor het oprichten van constructies

en gebouwen en voor een aantal activiteiten zoals het wijzigen van het reliëf, het uitzicht en de vegetatie. Om een stuk grond te verdelen in meerdere kavels met de bedoeling deze te bebouwen is steeds een verkavelingvergunning nodig. Ruimtelijke uitvoeringsplannen, en niet het ruimtelijk structuurplan, leveren de basis voor het vergunningenbeleid voor dat deel van het grondgebied waarop ze betrekking hebben. Het college van burgemeester en schepenen blijft nog steeds de vergunningen afleveren of weigeren.

Op termijn zal de gemeente vergunningen autonoom kunnen afleveren d.w.z. zonder voorafgaand bindend advies van de gemachtigde ambtenaar. De beslissingen in deze dossiers zullen dan worden voorbereid door een gemeentelijke stedenbouwkundige ambtenaar. Verder moet de gemeente bijkomende voorwaarden vervullen: het beschikken over een goedgekeurd *ruimtelijk structuurplan* en van een *plannenregister*, een *vergunningenregister* en een *register van onbebouwde percelen*.

Tegen de beslissing van de gemeente kan de aanvrager zoals nu reeds het geval is in beroep gaan. Nieuw is dat ook elke belanghebbende derde (natuurlijke persoon of rechtspersoon), die bij ontstentenis van een openbaar onderzoek, hinder meent te ondervinden van een verleende vergunning, hiertegen beroep kan aantekenen. Hiervoor werd in de wet een procedure met termijnen voorzien.

Elke gemeente dient over een plannenregister te beschikken dat voor alle kadastrale percelen van de gemeente de volledige informatie bevat over de aldaar geldende plannen en voorschriften. Dit register wordt de basisinformatiebron voor het verlenen van de vergunningen. Het plannenregister heeft een belangrijke rol wanneer moet worden uitgemaakt welke voorschriften uit welke plannen gelden voor een stuk grondgebied. Het biedt het voordeel van volledigheid, actualiteit en overzichtelijkheid. Geldige, vervallen verklaarde en geweigerde bouw- en verkavelingvergunningen

gen, bouwovertradingen, procesverbalen en gerechtelijke uitspraken worden eveneens per kadastraal perceel in een vergunningenregister bijgehouden. Ook de onbebouwde percelen van de gemeente worden geregistreerd. Wegens de omvang en de complexiteit van deze continu aangroeiende informatie is het nodig dat deze registers geïnformatiseerd zijn.

Het *stedenbouwkundig attest* is een uittreksel uit het plannen- of het vergunningenregister dat het college van burgemeester en schepenen voor een bepaald project aflevert waardoor de aanvrager verneemt of het opportuun is om een stedenbouwkundige of verkavelingvergunning aan te vragen. Het *planologisch attest* geeft hem informatie over de intenties van de overheid tot vaststelling van een of ander uitvoeringsplan voor het gebied waarop het betrekking heeft.

Toezicht en controle?

Wetten en decreten moeten worden nageleefd. De ervaring met de vroegere stedenbouwwet leert dat dit niet altijd gebeurt. Daarom bevatten artikels 146 tot en met 159 bepalingen inzake straffen, toezicht, herstelmaatregelen, stopzetting der bouwwerken en de regularisatie bij inbreuken. De aanpassing ten opzichte van de huidige wetgeving is beperkt tot verfijningen en toevoegingen die ingegeven zijn door de praktijk. Behoudens in geval van de stillegging der werken, is het steeds een rechter die de straffen uitspreekt, gaande van geldboetes tot gevangenisstraffen. Soms kan het aanpassen van een gebouw of in beperkte gevallen het betalen van een meerwaarde als herstelmaatregel worden gevorderd. Het treffen van een vergelijk blijft mogelijk als de uitgevoerde werken of handelingen in aanmerking komen voor afgifte van een bouwvergunning en indien de regularisatievergunning binnen de 6 maanden wordt aan-

gevraagd. Het vergelijk wordt definitief na de aflevering van de vergunning en na het betalen van een bepaalde transactiesom. De uitvoering van een herstelmaatregel moet binnen een termijn van één jaar door de veroordeelde worden uitgevoerd. Sinds 1992 staat in de rechtspraak vast dat bij een veroordeling tot een herstelmaatregel, de rechter een dwangsom kan opleggen. De taak van de gemachtigd ambtenaar inzake beteugeling van bouwmisdrijven en de controle op het afleveren en uitvoeren van vergunningen wordt overgenomen door de gewestelijke stedenbouwkundige inspecteur. Hij bezit schorsingsrecht en kan beroep indienen bij de bestendige deputatie en zo nodig bij de Vlaamse regering. Naast de overheid, kan hij en elke belanghebbende derde zich burgerlijke partij stellen en een dwangsom eisen. Maar ook de strengste bepalingen in een decreet werken niet als er niet een individuele en collectieve mentaliteitswijziging komt over het omspringen met de ruimte. Bovendien wekt het uitvoeren van vonnissen na jarenlange juridische procedures bij het publiek erg tegenstrijdige gevoelens op. *Preventie is een prioritaire opdracht die de regering zichzelf gesteld heeft...*

Em Peeters

BEZWAARSCHRIFT RUIMTELIJK STRUCTUUR- PLAN MECHELEN

Geadresseerd aan de Regionale Commissie van Advies
voor de streek Antwerpen

Mechelen, 14 augustus 2000.

Betreft:Ruimtelijk Structuurplan Mechelen

Geachte Heer,

Onze vereniging, die zich reeds een vijftiental jaren inspant voor monumentenzorg en stadsvernieuwing in Mechelen, nam kennis van het Ruimtelijk Structuurplan Mechelen (RSM) en formuleert hierbij volgende bezwaren.

I° EEN LOOPJE MET DE DEMOCRATIE?

Het RSM van *studiegroep Omgeving* is zeker en vast een degelijk werk dat grondig is aangepakt. Toch schiet het zijn eerste doel voorbij, namelijk iedere burger informeren. Om dit lijvig werk te doorploegen moet je vertrouwd zijn met het vakjargon dat onder planologen gebruikt wordt en moet je toch een zekere graad van 'belezenheid' bezitten. Verder is het toch wel vreemd dat de bezwaarperiode voor zulk een belangrijk zaak, zoals het RSM is, tijdens de examen- en vakantieperiode valt. Ook is het geheel zeer fragmentarisch opgesteld, in de zin dat je hier en daar stukjes moet samensprokkelen om te weten te komen wat eigenlijk de volledige bestemming van een bepaald gebied is.

2° DE BENADERING VAN 'NATUUR' EN VAN 'OPEN RUIMTE' IN HET RUIMTELIJK STRUCTUURPLAN MECHELEN

Het plan heeft inzake natuurontwikkeling zeker verdiensten: voor een aantal gebieden wordt een juridische omzetting naar 'natuurgebied' vooropgesteld. Het streven naar een verbinding tussen de verschillende natuurgebieden is positief. Ook inzake open ruimte wordt ervoor gekozen om een groot aaneengesloten geheel te waarborgen.

Deze benadering beantwoordt aan een hedendaagse visie op ruimtegebruik. Toch vertonen het luik 'natuur' en het luik 'open ruimte' belangrijke hiaten en stellen wij vragen bij de invulling van beide begrippen. Zo blijken de opstellers van het plan voor 'natuur' uitsluitend ecologische kwaliteiten in de enge zin te hanteren. Die kwaliteiten vindt men dan in de riviergebieden. Ook op het vlak van de te bewaren open ruimte wordt gekozen voor het veilig stellen van een groot aaneengesloten gebied, in casu het Hombeeks plateau.

Deze aanbevelingen zijn voor ons een minimum minimum en volstaan geenszins. De opstellers van het plan doen hier in feite niets meer dan een bestaande toestand vaststellen, en doen voorstellen hem te consolideren en te versterken. Globaal bekeken leveren 'natuur' en 'open ruimte' in.

Door het eenzijdig focussen op grote gehelen wordt helemaal niet stilgestaan bij de functie van kleinere open ruimten, al dan niet met 'natuur'-kwaliteiten. 'Natuur' en 'open ruimte' worden aldus 'gereservatiseerd', ze horen blijkbaar niet langer thuis in de directe leefomgeving.

Nu is een compacte stad inderdaad de meest efficiënte remedie tegen de versnippering van de ruimte, tegen lintbebouwing, kortom tegen het volbouwen van de alsmaar schaarser wordende open ruimte. Het streven naar verdichting kan echter toch niet zover gaan dat elk stukje open ruimte binnen het 'stedelijk gebied' of wat in de toekomst 'stedelijk gebied' moet worden, zou moeten wijken.

De opstellers van dit rapport gaan zomaar voorbij aan het feit dat die kleine open ruimtes en die buffergebieden voor de (be)leefbaarheid van de betrokken stadsdelen levensnoodzakelijk zijn.

Het meest schrijnende voorbeeld is de geplande omzetting van het gebied 'Stuivenberg' van landschappelijk waardevol agrarisch gebied naar woonzone.

De opstellers mogen dan beweren dat de kwalificatie 'landschappelijk waardevol agrarisch gebied' weinig voorstelt, die kwalificatie is toch de uitdrukking van een consensus over de esthetische kwaliteiten van dit landschap.

Overigens dient het 'geïsoleerde' of 'ingesloten' karakter van het gebied gerelativeerd. Stuivenberg is te beschouwen als een buffergebied. Een buffergebied is per definitie ingesloten tussen gebieden met niet of weinig verenigbare functies.

Wij menen dat aan dit waardevol agrarisch gebied niet mag worden geraakt. Zeker de kern van het gebied is van grote waarde. De inplanting van 500 woongelegenheden betekent de doodsteek voor dit gebied, de vage voornemens tot 'integratie van de landschappelijk waardevolle delen' ten spijt. Een beperkt doortrekken van de bestaande bebouwing langsheen de Vaart en langs de Stuivenbergbaan - met wooneenheden van bescheiden schaal - kan worden overwogen, mits uitdrukkelijke garanties dat het binnengebied van de 'Bempdekens' onaangeroerd blijft.

Een ander heikel punt is de 'gemengde' ontwikkeling van de site 'Beaulieu'. Zeker nu ook de nabijgelegen Bethaniënpolder dan toch verder zou worden aangesneden, vrezen wij dat het zeer waardevolle natuurgebied 'Oude Dijlearm' op een onverantwoorde wijze onder druk wordt geplaatst.

Het zeer zware bouwprogramma langsheen de waterlopen legt een zware hypotheek op de recreatieve functie die Dijle en Vaart hebben (fiets- en wandeltoerisme). Het zijn immers net de nog deels open gebleven oevers die de aan-

trekkingskracht uitoefenen.

Ook kan je je vragen stellen bij de kwaliteiten van de gronden die door het RSM voor bebouwing worden gereserveerd. Heel wat van deze gronden zijn waterziek en vervullen tijdens de natte maanden de taak van natuurlijk oversstromingsgebied, bv. het gebied tussen de Leuvensesteenweg en de Vaart. Waar dit water heen moet indien het vol gebouwd wordt is zeer de vraag? Daarnaast kunnen oude industriegronden, die nu voor bewoning in aanmerking komen, vervuild zijn.

3° MECHELEN 13 EILANDJES, 43 BRUGGEN

Aansluitend bij de laatste paragraaf van het vorige bezwaar worden in RSM heel wat zware werken in het historische hart van de stad voorzien. Echter, wat iedere rechtgeaarde Mechelaar weet, is dat de stad op een moeras is gebouwd (cfr. vlietenstructuur). Diepe bouwputten die eender waar worden gegraven en daarna ingebetonneerd, kunnen de grondwaterspiegel ernstig verstoren. Historische gebouwen houden daar niet van en kunnen daardoor wel eens verzakken of in het slechtste geval instorten. Wat dé toeristische troef is van Mechelen, wordt door platte projectontwikkeling te grabbel gegooid.

4° OP ZOEK NAAR 4000 WONINGEN

We stellen ons vragen bij de vooropstelling dat Vlaanderen 400.000 bijkomende woningen nodig heeft en dat Mechelen er hiervan derhalve \pm 4000 dient te leveren. Dat deze cijfers overschat zijn zowel op Vlaams als regionaal niveau wordt nu reeds toegegeven. Ten eerste menen we dat de maatschappelijke evolutie momenteel wijst naar een verdere stagnatie van het bevolkingsaantal, zoal niet een inkrimping (vergrijzing, omgekeerde bevolkingspiramide), zodat te verwachten valt, dat veel woningen vrij komen door het wegvallen van de huidige generatie bewoners. Hierbij aan-

sluitend wordt er volgens ons te weinig aandacht besteed aan het feit dat te weinig van deze woningen herbruikt worden - met langdurige leegstand en verkrotting tot gevolg - omwille van het te goedkope aanbod van grond voor nieuwbouw. Een bestaande woning wordt maar de moeite waard wanneer het een alternatief van nieuwbouw ontmoedigd wordt.

Twintig te renoveren woningen als minimum per jaar is een druppel op een gloeiende plaat en niet de moeite om er een stedelijke regie voor op de been te brengen. Een tienvoud van het vooropgesteld minimum zou van een krachtadig en geloofwaardig beleid getuigen. De strijd tegen leegstand en verkrotting dient prioritair gesteld te worden. Dan pas zou je als overheid mogen denken aan de herbestemming van andere - meestal groene - ruimtes voor bewoning.

5° MECHELEN ONDERWIJSSTAD

Ook kan men zich vragen stellen bij de invulling van bepaalde stedelijke functies. Mechelen is een onderwijsstad. Dat heeft tot gevolg dat in de stad heel wat schoolgebouwen te vinden zijn met diensten die niet alleen leerlingen of studenten ten goede kunnen komen, maar die met een minimum aan afspraken en fantasie de recreatieve noden van de bevolking kunnen invullen (bv. het gebruik van de feestzalen en vergaderruimten door de diverse Mechelse verenigingen, speelplaats als parking of speelplein voor de buurt, ...). Ruimtes die buiten de schooluren niet benut worden, worden alzo optimaal gebruikt. In het RSM is hier niets over te vinden.

6° WAAR GERAAK IK MIJN WAGEN KWIJT?

Parkeren in de stad is een heikel punt. Het RSM kiest ervoor om de handelsdriehoek Bruul-IJzerenleen-OLVstraat autoluw of autovrij te maken. Hierdoor worden de

bestaande parkeergebouwen (parking Euroshopping en Match-supermarkt) onbruikbaar. Als alternatieve parkings worden de nog te bouwen parkings aan het Kardinaal Mercierplein, Lamotsite en Veemarkt aangehaald. De overlast komt hierdoor weer bij de bewoners van de binnenstad te liggen. Nochtans is maar een kleine inspanning nodig om de bestaande infrastructuur als parking nieuw leven in te blazen. Meer nog, de Euroshopping kan mits de nodige aanpassingswerken een centrum van cultureel en recreatief leven in de binnenstad worden (vergaderruimten, repetitieruimten, feestzalen, jeugdcentrum, horeca,...). Kortweg, recyclage moet verkozen worden boven nieuwbouw.

7° TOT SLOT

Als algemeen bezwaar kan je stellen dat de opstellers van het plan over het algemeen niet meer doen dan een bestaande toestand vaststellen, waarbij men overgaat tot consolidatie en versterking van deze toestand. Een beetje meer creativiteit en inventiviteit was aangewezen.

Tot slot wensen wij graag verder op de hoogte gehouden te worden.

Met meeste hoogachting,

Marc Rubben
voorzitter RIM
p/a Dageraadstraat 45
Mechelen

BRIEF NAAR DE MINISTERS SAUWENS EN VAN MECHELEN

- Johan Sauwens is Vlaams Minister van o.m. Huisvesting, Stadsvernieuwing en Stedelijk Beleid.
- Dirk Van Mechelen is Vlaams Minister van Economie, Ruimtelijke Ordening en Media.

Mechelen, 31 augustus 2000.

Betreft: Lamotwijk te Mechelen

Geachte Heer Minister,

Het is u bekend dat het Lamotproject, een samenwerkingsverband tussen de stad Mechelen en projectontwikkelaars, in Mechelen zeer gevoelig ligt. De Lamot-site ligt in het oudste centrum van de stad. De waarde van het gebouwenbestand op de site en het stratenpatroon van de 'waterstraatjes' zijn bijzonder belangrijk.

Elke Mechelaar juicht het feit toe dat er een herwaardering van de Lamot-site zou komen, mede dankzij belangrijke steun uit het Mercuriusfonds, een beleidsinstrument van de Vlaamse regering. Maar de historisch belangrijke site vraagt, vereist een goed doordacht masterplan. Mechelen kan het zich niet veroorloven op die plaats, mede met overheidsgeld, een slecht project te realiseren.

Het voorliggende masterplan van de stad Mechelen is een regelrechte ontgoocheling: het stadsbestuur, de projectontwikkelaars en de ontwerpers hebben met de historische gegevens minimaal rekening gehouden. Ze kozen voor de gemakkelijkste oplossing, de 'tabula rasa'-politiek.

Als bijlage vindt u een bondige nota “*De kwestie Lamot: overzicht van de belangrijkste bezwaren*”. In de nota komt de sluipende besluitvorming rond het project, de vele onduidelijkheden van het masterplan, het deskundig negeren van de Stedelijke Commissie Monumentenzorg en de dreigende halvering van een beschermd monument (De Ram) duidelijk tot uiting. Daarenboven dreigt één van de twaalf houten huizen die Mechelen heeft, *De Pekton*, definitief te verdwijnen.

Wij zijn dan ook van oordeel dat het voorliggende masterplan van de stad niet goed is; het plan is niet rijp; inhoudelijk is het betwistbaar; stedenbouwkundig is het op die plaats niet verantwoord; architecturaal is het uiterst zwak. Het zou jammer zijn dat het project omwille van ‘dadendrang’ vlak voor gemeenteraadsverkiezingen nu onherroepelijk doorgedrukt wordt.

Wij pleiten voor een bezinningsmoment, een herbekijken van het Lamotproject zowel op het inhoudelijke als stedenbouwkundige vlak. Om dit bezinningsmoment mogelijk te maken stellen we twee maatregelen voor:

- de tijdelijke blokkering van de 100 miljoen frank uit het Mercuriusfonds tot er een helder nieuw masterplan voorligt;
- de voorlopige bescherming van *De Pekton* die de dreigende afbraak - wellicht eerstdaags - moet voorkomen. Is het denkbaar dat rond of kort na de komende Openmonumentendag, die opnieuw honderdduizenden Vlamingen zal begeisteren, een prestigieus 16e-eeuws houten huis tegen de vlakke gaat?

Omdat een meerderheid van de Mechelse beleidsverantwoordelijken kennelijk niet voldoende zelfrespect opbrengt voor de historische stadskern, zijn we wel verplicht ons rechtstreeks tot u te wenden. We zijn ten alle tijde bereid

positief en snel samen te werken om een beter Lamotproject tot stand te brengen. Er zijn voldoende alternatieve mogelijkheden om met meer aandacht voor het bestaande patrimonium toch het beoogde project te realiseren.

Met meeste hoogachting,

Marc Rubben, Kristin Van Ransbeeck, Patrick Egels, Guy Bertrand, Willy Peeters, Alois Jans, Leo Beeck, Kris Van Esbroeck, Herman Candries, Julius Candries, Luc Michiels.

(zie bijlage handtekeningen)

REPORTAGE

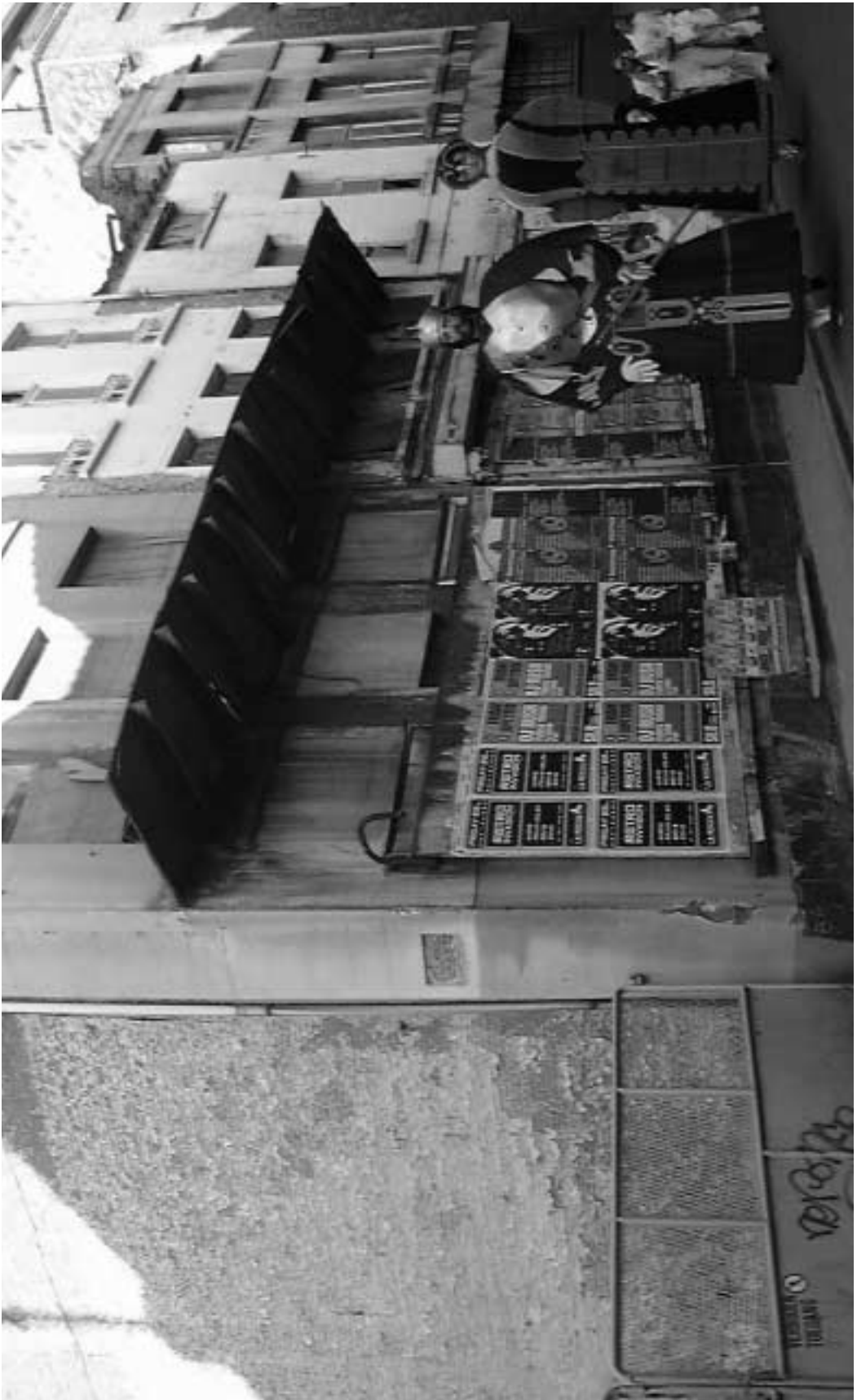
Mechelen in volle evolutie Alle macht aan voetganger op volksfeest

*Van onze medewerkster
Inge Schelstraete*

De Standaard 11/09/2000

Mechelen heeft niet alleen een mooie concentratie gebouwen die iets met het thema "tijd" te maken hebben, maar ook een volle kalender naar aanleiding van het Keizer Kareljaar. Tijdens de Open Monumentendag sprak men voorzichtig van de helft meer volk dan vorig jaar .

In Mechelen was het gisteren niet alleen Open Monumentendag, maar ook de speciale millenniumeditie van de Ommegangstoet, de wandeling "Karel op vrije(rs) voeten", en een 16de-eeuws volksfeest.

Het centrum was daarom verkeersvrij. Alle macht aan de voetgangers, die de straten van de stad breed in beslag namen. Het was er druk, maar toch leek het rustig.

Mechelen pakt in dit Keizer Kareljaar breed uit. Er is de prestigieuze tentoonstelling Los honores, de voltooide restauratie van de stadschouwburg, het voormalige paleis van Margareta van York, en van het godshuis De Cellekens.

Redenen op zich om de stad eens te bezoeken. Ze lijkt zich met een schok gerealiseerd te hebben dat zij “meer beschermde gebouwen heeft dan het gerenommeerde Brugge”, zoals ze overal fier vermeldt.

In de stad van de Romboutstoren, de beiaardschool en de uurwerkmakers Michiels wisten ze natuurlijk ook weg met het thema “tijd”. ‘s Middags stond al een lange rij te wachten aan de groene poort van huis De Clippel, het torenuurwerkatelier van de familie Michiels.

In groepjes van vijftien, twintig gaat het door de 19de-eeuwse gang met gemarbreerde muren, de intieme binnentuin met de geslaagde hedendaagse achterbouw van het huis, op weg naar het plaatje dat iedereen heeft gezien: het atelier met de manshoge uurwerkcijfers van de Sint-Romboutskerk op de muur. Het ruikt er naar brandend hout, klokken tikken luid, Luc Michiels demonstreert even hoe de klokken klinken die hij voor de beiaard van Sint-Petersburg heeft gesmeed. Een hit, zeker voor families met kinderen.

Andere bezienswaardigheden hebben wat meer uitleg nodig. Bovenaan het stalen wenteltrapje naar de eerste verdieping van huis Sint-Jacob roept iemand teleurgesteld dat het een demonstratiezaal is. Inderdaad, onder de oude balken glimmen twee futuristische keukens, het horloge van de heteluchtovens onheilspellend op 00:00 flitsend.

Een toevallig passerende stadsgids geeft opheldering: dit zijn twee aanpalende appartementen die hier net zijn voltooid. De flats zijn nieuw, de huizen zijn gotisch, de voorgevel is een lijstgevel van 1755, toen een bouwwoede Mechelen greep. In 1755 herdacht de stad uitgebreid dat Sint-Rombout 1000 jaar dood was.

Wij trappen dapper naar het huis De Arend dat overweldigend muf ruikt en als bedreigd monument op de “vijf voor twaalf”-lijst van de Open Monumentendag staat. Irene, een Mechelse die meeloopt in de

Ommegang, is deze morgen al geweest. Door de vele verbouwingen helemaal verknoeid, behalve de tweede verdieping, luidt haar summier oordeel. Het blijkt te kloppen. Dak en muren van het gebouw zijn in goede staat, al zijn de maskers en guirlandes op de gevel aangevretten door een zwart korstmos.

Maar het grootste werk wordt het slopen van alle valse plafonds uit het pand. De geschiedenis van het huis, dat de meeste Mechelaars nog kennen als café en mutualiteit van de Liberalen, boeit meer dan de architecturale details.

Niet dat ze daar in Mechelen niet geven om hun monumentale geschiedenis. Aan het huis De Clippel zoekt Restauratie Integratie Mechelen (RIM) kandidaten voor een rondleiding door het Lamotkwartier, voorlopig nog niet op de lijst “vijf voor twaalf”.

We krijgen een bevlogen uitleg over de 8.000 m² grote brouwerijsite, de monumentale gebouwen in zakelijk-modernistische stijl en de zeldzame zestiende-eeuwse houten gevel van “De Pekton”. De site is bedreigd door een vaag herbestemmingsplan dat misschien een hotel, parkeerplaatsen en een supermarkt omvat. Daar zijn de stad en de projectontwikkelaar die eigenaar zijn van de site, wat vaag over.

Ik hoor dat Robbe de Hert hier net aan Lijmen/Het been heeft gefilmd. RIM, dat met succes de Nekkerspoel voor afbraak heeft behoed, eist uitleg en krijgt gehoor bij de bezoekers van de Open Monumentendag. Het zal daar in Mechelen niet meer hetzelfde zijn na het Keizer Kareljaar.

Veel van de genoemde monumenten zijn ook na afspraak te bezoeken. Inlichtingen: Dienst Toerisme, tel.: 015/297655. RIM, Marc Rubben, tel.: 01541.81.87.

Inhoudstafel RIMNieuws 49

Intro	2
Ruimetelijke ordening in Vlaanderen	5
Mechelenbinnenstebuiten	25
Bezwaarschrift	36
Brief naar de ministers	42
Reportage	44

Doelstellingen RIM v.z.w.

RIM v.z.w. (Restauratie Integratie Mechelen) is een vereniging die bekommerd is om de toestand van het Mechels roerend en onroerend cultureel erfgoed.

Omdat zij vindt dat dit erfgoed niet altijd juist gewaardeerd wordt, moet er iets gedaan worden om de situatie te verbeteren.

RIM v.z.w. zal vooral aandacht hebben voor het architecturale en stedenbouwkundige patrimonium in groot Mechelen zonder daarom ander cultureel erfgoed uit te sluiten.

RIM v.z.w. wil sensibiliseren om waardevolle oude panden in stand te houden, te restaureren en te integreren. Integreren betekent ervoor zorgen dat een oud gebouw weer nuttig gebruikt wordt, weer meespeelt in de omgeving en zichzelf zo beschermt tegen verwaarlozing.

RIM v.z.w. wil niet gaan werken naast bestaande organisaties en initiatieven: het wil veeleer een gespreksforum worden, een uitwisselingsplatform bieden. Dit is absoluut nodig wil er een geloofwaardige en gecoördineerde aanpak komen.

RIM v.z.w. wil zowel het grote publiek sensibiliseren als de eigenaars van waardevolle gebouwen en de overheid. Concreet wil zij het grote publiek benaderen met een regelmatig verschijnende nieuwsbrief. Er worden contacten gezocht met eigenaars, overheid en geïnteresseerde organisaties.